

RAPORT
ZA LATA 2022-2023
Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA POWIATU GARWOLIŃSKIEGO
DO ROKU 2030”

WRZESIEŃ 2024 R.

ZLECENIODAWCA:

Powiat Garwoliński

ul. Mazowiecka 26

08-400 Garwolin

OPRACOWANIE:

mgr inż. Bartłomiej Przybylski

pnbenergy.pl

kontakt@pnbenergy.pl

505 203 400

opracowania środowiskowe i energetyczne

inspekcje dronem

rozwój projektów OZE

Spis treści

1	Wstęp	7
2	Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska	8
3	Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska	11
3.1	Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza	11
3.1.1	Uchwała antysmogowa	14
3.1.2	Zrealizowane zadania	16
3.2	Działania w zakresie ochrony przed hałasem	24
3.2.1	Zrealizowane zadania	28
3.3	Działania w zakresie gospodarowania wodami i gospodarki wodno-ściekowej	32
3.3.1	Zrealizowane zadania	39
3.4	Działania w zakresie gleb i zasobów kopalin	Error! Bookmark not defined.
3.4.1	Zrealizowane zadania	Error! Bookmark not defined.
3.5	Działania w zakresie gospodarowania odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów	45
3.5.1	Zrealizowane zadania	46
3.6	Działania w zakresie zasobów przyrodniczych oraz poprawy jakości życia ludności	50
3.6.1	Zrealizowane zadania	52
3.7	Działania w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom poważnymi awariami	59
3.7.1	Zrealizowane zadania	61
4	Monitoring realizacji zadań	66
5	Podsumowanie i wnioski	68

Wykaz użytych skrótów

EFROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
FDS	Fundusz Dróg Samorządowych
FEM	Program: „Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027”
FSUSR	Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
ISOK	Informatyczny System Ośłony Kraju
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KSRG	Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy
MPZP	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
MSWiA	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne źródła energii
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PSZOK	Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RFIL	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
RFPŁ	Rządowy Fundusz Polski Ład
RFRD	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (dawniej Fundusz Dróg Samorządowych)
RPOWM	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
SUW	Stacja Uzdatniania Wody
PUL	Plan Urządzenia Lasu
UPUL	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDR/ZZR	Zakład dużego ryzyka/zakład zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

1 Wstęp

Sporządzenie niniejszego *Raportu za lata 2022-2023 z wykonania „programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Garwolińskiego do roku 2030”* (dalej: **Raport**) jest wypełnieniem dyspozycji przepisów prawa. Najwyższy imperatyw stanowi art. 74 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., nakazujący władzom publicznym prowadzenie polityki zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. Norma ta została rozwinięta w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U.2024.54 z późn. zm.), która w art. 17 i 18 zobowiązuje organ wykonawczy powiatu do sporządzenia, a Radę Powiatu do uchwalenia programu ochrony środowiska (dalej: „**Program**” lub „**POŚ**”).

Program ochrony środowiska dla powiatu garwolińskiego, po zaopiniowaniu przez odpowiednie organy (Zarząd Województwa, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego) i przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, został przyjęty Uchwałą nr XXXI/181/2020 Rady Powiatu Garwolińskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* Zarząd Powiatu Garwolińskiego co 2 lata zobowiązany jest do sporządzenia raportu z wykonania POŚ i przedstawienia go Radzie Powiatu.

Program jest podstawowym dokumentem pozwalającym na koordynację działań związanych z ochroną środowiska na terenie powiatu. Znajdują się w nim szczegółowe cele i zadania, jakie stoją przed powiatem i innymi podmiotami w odniesieniu do ochrony środowiska.

Powiatowy program został sporządzony na podstawie gruntowej znajomości aktualnego stanu środowiska w powiecie. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa określa on przede wszystkim: cele i priorytety ekologiczne oraz rodzaj i harmonogram działań ekologicznych.

Opracowanie raportu poprzedzała kompleksowa analiza, a jego celem jest określenie stanu realizacji zadań podjętych na terenie powiatu ujętych w programie.

Zadania wynikające z programu to przedsięwzięcia, które są finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji powiatu oraz gmin znajdujących się w granicach administracyjnych powiatu tj.: Miasto Garwolin, Miasto Łaskarzew, Pilawa, Żelechów, Borowie, Górzno, Maciejowice, Miastków Kościelny, Parysów, Sobolew, Trojanów, Wilga, Łaskarzew, Garwolin.

Zadania obejmują zarówno zadania o charakterze organizacyjno-prawnym jak i inwestycyjnym.

2 Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska

Na podstawie zapisów Programu zidentyfikowano najważniejsze wyzwania środowiskowe powiatu, są to:

1. Zanieczyszczenie powietrza:

- Powiat garwoliński zmagą się z problemem niskiej emisji, wynikającej głównie z ogrzewania budynków przy użyciu paliw stałych oraz transportu drogowego. Zanieczyszczenie powietrza ma wpływ na zdrowie mieszkańców oraz na stan środowiska naturalnego.

2. Gospodarka wodno-ściekowa:

- Istnieje potrzeba modernizacji i rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków. W niektórych gminach brak odpowiedniej infrastruktury skutkuje niewłaściwym odprowadzaniem ścieków, co negatywnie wpływa na jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

3. Odpady komunalne i nielegalne wysypiska:

- Problemem jest niewłaściwe zarządzanie odpadami, w tym brak selektywnej zbiórki odpadów oraz istnienie nielegalnych wysypisk. Konieczna jest edukacja mieszkańców oraz skuteczniejsze działania w zakresie likwidacji dzikich wysypisk.

4. Zagrożenie hałasem:

- Hałas komunikacyjny, szczególnie w pobliżu głównych tras komunikacyjnych, stanowi wyzwanie dla zdrowia i jakości życia mieszkańców. Istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich działań ochronnych, takich jak np. pasy zieleni izolacyjnej.

5. Gospodarowanie zasobami wodnymi:

- Konieczność poprawy systemu retencji wody oraz modernizacji urządzeń melioracyjnych. Ważne jest również zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie oszczędzania wody i jej racjonalnego wykorzystania.

6. Stan wód powierzchniowych

- Zły stan wód powierzchniowych spowodowany przede wszystkim zanieczyszczeniami pochodzącymi z rolnictwa, nieodpowiednim gospodarowaniem ściekami oraz spływami powierzchniowymi.

7. Zagrożenie poważnymi awariami:

- Potencjalne zagrożenia związane z działalnością przemysłową oraz transportem niebezpiecznych substancji wymagają wzmocnienia systemu monitoringu oraz edukacji mieszkańców na wypadek wystąpienia awarii.

Rozwiązania zaproponowane w Programie Ochrony Środowiska to m.in.:

1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania oraz budynków jednorodzinnych.
2. Wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne.
3. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych.
4. Ograniczenie emisji ze środków transportu poprzez modernizację układu komunikacyjnego oraz rozbudowę sieci ścieżek rowerowych.
5. Uwzględnianie standardów akustycznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
6. Modernizacja dróg i infrastruktury w celu zmniejszenia poziomu hałasu komunikacyjnego.
7. Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej.
8. Prowadzenie monitoringu stanu i jakości wód.
9. Zwiększenie retencji wód poprzez budowę i modernizację infrastruktury oraz edukację ekologiczną mieszkańców.
10. Działania mające na celu poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych oraz monitorowanie stanu wód.
11. Ochrona zasobów glebowych przed degradacją poprzez edukację rolników oraz rekultywację terenów zdegradowanych.
12. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.
13. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców dotyczącej selektywnej zbiórki odpadów.
14. Wspieranie działań zmierzających do zmniejszenia ilości odpadów komunalnych.

Niniejszy Raport przedstawia stopień realizacji ww. celów ale uwzględniając wyłącznie lata 2022-2023.

Poniżej przedstawiono zestawienie celów i priorytetów ekologicznych zawartych w Programie i realizowanych w danym okresie sprawozdawczym.

Ochrony klimatu i jakości powietrza:

- stosowanie energooszczędnych technologii i materiałów oraz termomodernizacje istniejących budynków,
- realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Ochrony przed hałasem:

- ograniczenie oddziaływania hałasu poprzez modernizacje dróg,

Gospodarki wodno-ściekowej:

- rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- rozbudowa sieci wodociągowej,
- modernizacje istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- nadzór nad działalnością spółek wodnych,
- poprawa retencji i prace udrażniające koryta rzek.

Gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów:

- racjonalna gospodarka odpadami,
- zadania bieżące gmin,
- unieszkodliwianie azbestu.

Ochrona przyrody:

- konserwacja/rewitalizacja i prace pielęgnacyjne,
- działania edukacyjne dla mieszkańców.

Zagrożenia poważnymi awariami:

- poprawa bezpieczeństwa na terenie powiatu poprzez walkę z konkretnymi rodzajami zagrożeń,
- czynności kontrolne.

3 Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska

3.1 Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska dla obszaru województwa mazowieckiego przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2022 oraz 2023. Raporty te wykazały na terenie powiatu przekroczenia:

- poziomu celu długoterminowego ozonu (O_3) ze względu na ochronę zdrowia i roślin we wszystkich gminach w roku 2022 i 2023,
- poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM_{10} w gminie i mieście Łaskarzew, gminie Sobolew w roku 2022.

Istnieje ścisła zależność między warunkami meteorologicznymi, a wielkością emisji zanieczyszczeń. Gdy zima jest bardziej mroźna, emisja zanieczyszczeń ze spalania paliw na cele grzewcze wzrasta, co prowadzi bezpośrednio do wzrostu poziomu stężeń tych zanieczyszczeń w powietrzu.

Największym źródłem zanieczyszczeń na terenie powiatu jest niska emisja, mały odsetek osób wymieniających stare piece na nowe z uwagi na wysokie koszty eksploatacji, wykorzystywanie węgla słabej jakości jako źródła energii cieplnej. Niezorganizowany charakter emisji zanieczyszczeń powietrza sprawia, że trudno jednoznacznie określić, jaki jest poziom realizacji założeń.

Poprawę jakości powietrza można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, stworzenie warunków zachęcających mieszkańców powiatu do wymiany starych źródeł ciepła na nowe i ekologiczne, szczególnie mając na uwadze istniejącą infrastrukturę gazociągową oraz dynamiczny rozwój rynku pomp ciepła.

Wszystkie nowe budynki powstające na terenie powiatu, buduje się w technologii ograniczającej straty energii. Ściany ocieplane są wełną mineralną lub styropianem, stosuje wysokiej klasy szczelne okna – likwidując tzw. mostki termiczne i zapewniając maksymalnie wysoki stopień ograniczenia strat energii.

Głównym celem na tym polu jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Przemysłana termoizolacja i zastosowanie nowoczesnych technologii podczas budowy, przekładają się na mniejsze zapotrzebowanie na energię cieplną. To z kolei przekłada się na ograniczanie procesu spalania paliwa. Dla poprawy jakości powietrza istotny jest także wzrost udziału odnawialnych źródeł energii i zmniejszenie emisji spalin samochodowych.

Gminy z terenu powiatu garwolińskiego na mocy porozumienia zawartego z WFOŚiGW utworzyły na swych terenach punkty konsultacyjne Programu Czyste Powietrze, w którym przeszkoleni pracownicy pomagają mieszkańcom w pisaniu wniosków o dotację

w Programie „Czyste powietrze”. Program cieszy się dużym zainteresowaniem, a przeprowadzenie inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła przez gminy w latach 2020-2021 tylko to zainteresowanie zwiększyło. Zgodnie z informacją WFOŚiGW w Warszawie w latach 2022-2023 zawarto łącznie 876 umów z prywatnymi właścicielami nieruchomości na terenie powiatu garwolińskiego. Dofinansowanie WFOŚiGW można było uzyskać m.in. na następujące zadania:

- 1 Wymiana źródła ciepła na nowe, bardziej ekologiczne:
 - pompy ciepła (różne rodzaje) – 307 umów,
 - kocioł gazowy kondensacyjny – 97 umów,
 - kotłownia gazowa (w tym przyłącze i instalacja wewnętrzna) – 142 umowy,
 - kocioł na pellet drzewny – 48 umów,
 - kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie – 76 umów,
 - kocioł na węgiel – 16 umów,
 - system ogrzewania elektrycznego i ogrzewanie elektryczne – 7 umów,
 - kocioł zgazowujący drewno – 10 umów,
 - kocioł zgazowujący drewno o podwyższonym standardzie – 5 umów.
- 2 Docieplenie przegród budowlanych i prace towarzyszące – 231 umów.
- 3 Zakup, montaż lub modernizacja instalacji wewnętrznych – 169 umów.
- 4 Zakup i wymiana stolarki zewnętrznej (okien i drzwi balkonowych) – 167 umów.
- 5 Zakup i wymiana drzwi zewnętrznych – 179 umów.
- 6 Zakup i montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła (w tym rekuperator) – 10 umów.
- 7 Zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej – 106 umów.

Umowy zawierane były często na kilka rodzajów przedsięwzięć.

Emisję punktową powodują natomiast zakłady przemysłowe. Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym w sprawach udzielania pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza oraz pozwoleń zintegrowanych. Pozwolenia są udzielane na wniosek prowadzącego instalację.

W latach 2022-2023 Starosta Garwoliński wydał sześć decyzji zezwalających na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza powstających w związku z eksploatacją instalacji przemysłowych (w tym 2 zmiany poprzednich decyzji) oraz dokonano piętnastu zgłoszeń instalacji niewymagających ww. pozwolenia, natomiast znajdujących się w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. 2019 z poz. 1510).

Decyzje wydano na rzecz:

1. Zakład Mleczarski „TUR” s.c. L.P. Siarkiewicz Paweł, instalacja dwóch komór wędzarniczych zlokalizowanych w Rudzie Tabulskiej przy ul. Słonecznej 4, Garwolin;
2. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe PLAST-BET Jan Maciejowski, instalacja zbiorników materiałów sypkich o pojemności powyżej 50 m³ zlokalizowana w Woli Rębkowskiej (gm. Garwolin) przy ul. Krótkiej 2;
3. Akzo Nobel Decorative Paints Sp. z o.o., instalacja produkcji farb i lakierów wodorozcieńczalnych i rozpuszczalnikowych zlokalizowanej w Pilawie przy ul. Przemysłowej 3 (zmiana decyzji);
4. Zakład Mechaniczno-Odlewniczy Wytwórnia Grzejników Żeliwnych „METAL – TOP” Jacek Jedynak, instalacja do produkcji małogabarytowych odlewów żeliwnych w miejscowości Lipówki (gm. Pilawa) przy ul. Zaszosie 14;
5. ZIGNAGO VETRO POLSKA S.A., instalacja do produkcji szkła w Trąbkach, ul. Osadnicza 8, Pilawa (zmiana decyzji);
6. Firma Handlowo-Usługowa „BRUK-BUD” Piotr Skoczek, instalacja wytwórni mas bitumicznych w miejscowości Sulbiny (gm. Garwolin), ul. Bitumiczna 6;

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu powiatu garwolińskiego w latach 2021-2023

Stan na dzień	Emisja zanieczyszczeń gazowych [t/r]					Emisja zanieczyszczeń pyłowych [t/r]
	ogółem	dwutlenek siarki	tlenki azotu	tlenek węgla	dwutlenek węgla	
31.12.2021	17 465	34	70	61	17 291	20
31.12.2022	16 698	34	66	54	16 538	21
31.12.2023	14 957	22	68	43	14 818	18

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS

Z danych wynika, że w analizowanym okresie nastąpił spadek całkowitej emisji gazów i pyłów. Emisja gazów zmniejszyła się z 17 465 ton w 2021 roku do 14 957 ton w 2023 roku, co oznacza ogólny trend redukcji emisji w ciągu tych dwóch lat. Podobnie obserwuje się zmniejszenie emisji pyłów, która spadła z 20 ton w 2021 roku do 18 ton w 2023 roku. Spadki te są wynikiem działań podejmowanych przez zakłady przemysłowe, takich jak modernizacje technologiczne oraz wdrożenie bardziej restrykcyjnych norm emisji.

3.1.1 Uchwała antysmogowa

Uchwała antysmogowa wprowadzona na terenie województwa mazowieckiego stanowi akt prawa miejscowego i obowiązuje wszystkich mieszkańców województwa, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 162/17 z 24 października 2017 r. Podczas posiedzenia Sejmiku Województwa Mazowieckiego, 26 kwietnia 2022 r. radni przyjęli uchwałę nr 59/22 zmieniającą obowiązującą dotychczas uchwałę antysmogową. Nowelizacja weszła w życie 14 maja 2022 r.

Uchwała antysmogowa jest regulacją prawną, która ma zapewnić czyste powietrze mieszkańcom Mazowsza. Ograniczenia i zakazy wymienione w uchwale dotyczą wszystkich użytkowników urządzeń o mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, czyli właścicieli w szczególności:

- pieców,
- kominków,
- kotłów, w tym kotłów wchodzących w skład zestawów zawierających kotły na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne.

Wprowadzenie aktualizacji uchwały antysmogowej powoduje iż:

- od 11 listopada 2017 r. można montować tylko kotły spełniające normy emisyjne zgodne z wymogami ekoprojektu (wynikającymi z treści właściwego rozporządzenia Komisji UE),
- od 1 lipca 2018 r. nie wolno spalać w kotłach, piecach i kominkach:
 - mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
 - węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem,
 - węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm,
 - paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% (np. mokrego drewna),

- od 1 stycznia 2023 r.:
 - nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno nie spełniających wymogów dla klas 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,
 - nie wolno eksploatować kotłów na paliwa stałe (w tym biomasę) w nowo budowanych budynkach dla których wnioski o pozwolenie na budowę lub zgłoszenie zostały złożone po dniu 1 stycznia 2023 r., jeżeli istnieje techniczna możliwość podłączenia budynku do sieci ciepłowniczej, która znajduje się na terenie bezpośrednio przylegającym do działki inwestora na której znajduje się instalacja,
- od 1 stycznia 2028 r.
 - nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- użytkownicy kotłów klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności, jeśli zostały zainstalowane przed 11 listopada 2017 r.,
 - posiadacze kominków zobowiązani byli wymienić je do końca 2022 roku na takie, które spełniają wymogi ekoprojektu, lub wyposażyć je w urządzenie ograniczające emisję pyłu do wartości określonych w ekoprojekcie.

3.1.2 Zrealizowane zadania

Poniższa tabela przedstawia zadania zrealizowane na terenie powiatu w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 2. Zestawienie zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska – dział: Ochrona klimatu i jakości powietrza, na terenie powiatu garwolińskiego w latach 2022-2023

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania oraz budynków jednorodzinnych	Mieszkańcy powiatu	Realizacja programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. W latach 2022-2023 zawarto łącznie 876 umów z prywatnymi właścicielami nieruchomości. Zadanie realizowane ze środków własnych mieszkańców przy udziale dofinansowania WFOŚiGW.		
2.		Gmina Borowie	34,1	55,6	Termomodernizacja budynku OSP w Iwowie. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW oraz Województwa Mazowieckiego.
3.			3,39	-	Termomodernizacja części budynku OSP w Głoskowie. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
4.			56,1		Remont budynku OSP w Chrominie. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW oraz Województwa Mazowieckiego.
5.			-	157	Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Łopaciance. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
6.			-	100	Termomodernizacja budynku OSP w Lalinach. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
7.		Gmina Parysów	2 631	-	Termomodernizacja 2 budynków. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
8.			-	344	Termomodernizacja 1 budynku. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
9.		Gmina Żelechów	-	1 069	Termomodernizacja SUW Piastów i SUW Nowy Goniwilk. Dofinansowano ze środków PROW.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
10.		Gmina Wilga	-	2 602	Termomodernizacja 4 budynków. Dofinansowano ze środków RFPŁ.
11.		Miasto Łaskarzew	-	1 815	Termomodernizacja kompleksowa budynku Centrum Kultury w Łaskarzewie. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
12.		Gmina Garwolin	54,1	-	Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Stara Huta. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
13.			-	110	Termomodernizacja budynku OSP w Rudzie Talubskiej. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
14.		Gmina Pilawa	7 343	-	Termomodernizacja kompleksowa OSP w Puznówce, Szkoły Podstawowej w Gocławiu, Szkoły Podstawowej w Trąbkach. Dofinansowano ze środków RPOWM.
15.		Gmina Miastków Kościelny	1 615	-	Termomodernizacja kompleksowa Szkoły Podstawowej w Miastkowie Kościelnym. Dofinansowano ze środków RPOWM.
16.		Gmina Maciejowice	836	2 535	Termomodernizacja kompleksowa budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Samogoszczy wraz z zagospodarowaniem terenu. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW oraz Województwa Mazowieckiego.
17.				2 639	Termomodernizacja kompleksowa budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Maciejowicach – etap I. Dofinansowano ze środków Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
18.		Gmina Trojanów	216	-	Termomodernizacja Urzędu Gminy i świetlicy w m. Piotrówek. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
19.			-	150	Termomodernizacja Urzędu Gminy i świetlicy w m. Jabłonowiec i Szkoły Podstawowej w m. Korytnica. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
20.	Wymiana oświetlenia na energooszczędne	Gmina Borowie	44,8	-	Wykonano nowe linie oświetleniowe w miejscowości Głusków (150 m), Kamionka (150 m), Filipówka (210 m). Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
21.			99,9	-	Zakupiono, a następnie wymieniono 100 opraw oświetlenia ulicznego w miejscowości Borowie.
22.			-	262	Modernizacja oświetlenia w obiektach: – w Zespole Oświatowym w Borowiu w tym na boisku Orlik w ilości 573 szt., – w Zespole Szkół w Głoskowie w tym na boisku Orlik w ilości 273 szt., – w Gminnym Ośrodku Kultury w Borowiu w ilości 67 szt.
23.		Gmina Wilga	-	35,4	Wymieniono część starych lamp na lampy LEDowe. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
24.		Gmina Garwolin	271	-	Modernizacja oświetlenia zewnętrznego drogowego na bardziej energooszczędne w zakresie istniejącej sieci oświetleniowej. Łącznie 210 lamp. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
25.			-	296	Modernizacja oświetlenia drogowego. Wymieniono łącznie 107 opraw rtęciowych na energooszczędne oprawy LED oraz zakup i montaż solarnych lamp ulicznych LED. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
26.		Gmina Łaskarzew	76,7	305	Modernizacja oświetlenia drogowego w miejscowościach Celinów, Izdebn-Kolonia, Dąbrowa-Kolonia. Łącznie 397 lamp. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
27.			53,1	-	Modernizacja oświetlenia w obiektach: – Boisko Krzywda, – Hala sportowa SP Dąbrowa. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
28.		Gmina Maciejowice	111	-	Modernizacja oświetlenia zewnętrznego drogowego na bardziej energooszczędne w zakresie istniejącej sieci oświetleniowej. Łącznie 83 lamp. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
29.		Miasto Garwolin	b.d.		Modernizacja oświetlenia na terenie Miasta Garwolina. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
30.	Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne	Gmina Wilga	65	-	Wykonano inwentaryzację źródeł ciepła na terenie całej gminy. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
31.		Miasto Łaskarzew	n.d.		Aktualizacja istniejącej inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła.
32.		Avon Operations Polska Sp. z o.o.	2 000	-	Budowa układu kogeneracyjnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą, redukcja emisji CO ₂ o 20%, podniesienie efektywności energetycznej.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
33.		Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Garwolinie	-	741	Likwidacja kotła węglowego 2,5 MW, budowa przyłącza gazowego, zakup i instalacja kotła gazowego 2,9MW.
34.		Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie	Dane poufne		2022: Długość wybudowanych gazociągów: – gazociąg DN 225 PE: 7,14 km, – gazociąg DN 160 PE: 1,44 km, – gazociąg DN 90 PE: 2,91 km, – gazociąg DN 63 PE: 17,54 km, – gazociąg DN 40 PE: 1,01 km. Suma długości gazociągów wynosi: 30,04 km. Liczba nowych przyłączy: – przyłącza DN 160 PE: 1 szt., – przyłącza DN 63 PE: 1 szt., – przyłącza DN 40 PE: 1 szt., – przyłącza DN 32 PE: 1 szt., – przyłącza DN 25 PE: 542 szt., – przyłącza DN 150 stal: 1 szt. Suma liczby przyłączy: 547 szt. 2023: Długość wybudowanych gazociągów: – gazociąg DN 225 PE: 1,8 km, – gazociąg DN 160 PE: 0,04 km, – gazociąg DN 90 PE: 4,9 km, – gazociąg DN 63 PE: 5,9 km, – gazociąg DN 40 PE: 0,6 km. Suma długości gazociągów: 13,24 km. Liczba nowych przyłączy: – przyłącza DN 90 PE: 1 szt., – przyłącza DN 40 PE: 1 szt., – przyłącza DN 32 PE: 1 szt., – przyłącza DN 25 PE: 287 szt.,

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
					Suma liczby przyłączy: 290 szt. Sieć gazowa zmodernizowana: Długość gazociągów: – Gazociąg DN 63 PE: 0,2 km. Liczba przyłączy: – Przyłącza DN 25 PE: 15 szt.
35.	Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach stanowiących własność publiczną	Gmina Borowie	2 374 Koszt całości inwestycji w latach 2022-2024		Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Kamionka (zadanie realizowane w latach 2022-2024) - montaż paneli fotowoltaicznych na dachu budynku świetlicy. Dofinansowano ze środków RFPŁ.
36.		Gmina Żelechów	-	2 337	Wykonano instalację fotowoltaiczną o mocy 90 kWp na potrzeby zasilania urządzeń miejskiej oczyszczalni ścieków w Żelechowie.
37.		Gmina Garwolin	-	44,5	Wykonanie instalacji fotowoltaicznej dla OSP Niecieplin o mocy 11,62 kWp. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
38.		Gmina Sobolew	849	-	Budowa instalacji fotowoltaicznych w Gminie Sobolew wraz z projektem farmy fotowoltaicznej. Dofinansowano ze środków RFPŁ.
39.			-	159	Wykonanie instalacji fotowoltaicznych przy budynkach użyteczności publicznej
40.		Gmina Maciejowice	-	400	Instalacje fotowoltaiczne na budynkach Urzędu Miasta i Gminy Maciejowice, Publicznej Szkoły Podstawowej w Samogoszcu i Publicznej Szkoły Podstawowej w Maciejowicach. Dofinansowano ze środków NFOŚiGW oraz Województwa Mazowieckiego.
41.	Kontrole przestrzegania uchwały antysmogowej	Miasto Łaskarzew	27,3	-	Zakup sprzętu niezbędnego do badania palenisk w domach jednorodzinnych na terenie miasta Łaskarzew. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
42.			-	6,75	Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych.
43.		Gmina Garwolin	-	55,9	Kontrola palenisk w urządzeniach grzewczych na terenie gminy. Zadanie obejmowało szkolenie w zakresie poboru próbek popiołu z palenisk, zakup zestawów do poboru próbek z paleniska oraz sit analitycznych i wilgotnościomierza, zakup odzieży ochronnej, zakup przenośnych detektorów tlenu węgla i latarek. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
44.	Monitoring jakości powietrza	Gmina Garwolin	50,7	-	Zakup 8 sztuk sensorów Airly. Sensory zostały zamontowane na 6 placówkach oświatowych mieszczących się w miejscowościach Ruda Talubska, Rębków, Wola Rębkowska, Michałówka, Wilkowyja, Wola Władysławowska oraz na budynku OSP w Niecieplinie i budynku Gminnego Centrum Animacji Kultury w Sulbinach. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
45.	Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne	Gmina Łaskarzew	844		Zakup nowoczesnego autobusu szkolnego na potrzeby dowozu uczniów do szkół prowadzonych przez Gminę Łaskarzew. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
46.	Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg	Zarząd Dróg Wojewódzkich	24,4	31,0	Mycie jezdni, chodników i ścieżek rowerowych w ciągu dróg wojewódzkich na terenie Rejonu Drogowego Garwolin, Obwód Drogowy w Maciejowicach.
47.	Projekty w zakresie redukcji zużycia energii	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Garwolinie	-	77,0	Opracowanie audytów i projektów wysokosprawnej kogeneracji obejmujące całą sieć ciepowniczą na terenie miasta Garwolina.
48.		Avon Operations Polska Sp. z o.o.	206	-	Modernizacje w kierunku redukcji strat energii i poprawy efektywności energetycznej.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
49.			n.d.		Wdrożenie programu prewencyjnego ograniczającego straty energii w postaci wycieków sprężonego powietrza.
50.			450	-	Modernizacje w kierunku redukcji strat gazu i poprawy efektywności energetycznej - wymiana odwadniaczy pary wodnej, modernizacja kotłowni gazowej.
51.			-	1 200	Modernizacja sprężarkowni, instalacje odzysku ciepła ze sprężarek, działania prewencyjne eliminujące straty na przesyle pary wodnej w lokalnej sieci zakładowej.

3.2 Działania w zakresie ochrony przed hałasem

Hałas definiowany jest jako dźwięk niepożądany lub szkodliwy dla zdrowia ludzkiego. Szkodliwość lub uciążliwość hałasu zależy od natężenia, częstotliwości, charakteru zmian w czasie, długotrwałości działania oraz zawartości składowych niesłyszalnych, a także od takich cech odbiorcy jak: stan zdrowia, nastrój, wiek.

W zależności od miejsca występowania i źródła rozróżnia się hałas:

- komunikacyjny (drogowy, kolejowy i lotniczy),
- przemysłowy,
- osiedlowy,
- domowy.

Podstawowym źródłem hałasu na terenie powiatu garwolińskiego jest przede wszystkim transport drogowy. Rosnące natężenie ruchu powoduje coraz większą presję na środowisko. Wieloletnie badania wskazują na zwiększanie się obszarów poddanych nadmiernemu oddziaływaniu hałasu i niepokojące zmniejszanie powierzchni terenów o korzystnych warunkach akustycznych. Analiza danych statystycznych na przestrzeni lat 2000 – 2020 wykazuje stały wzrost ogólnej liczby pojazdów, w tym liczby pojazdów osobowych¹.

Największy wpływ na poziom hałasu drogowego mają przebiegające przez analizowany teren:

- droga krajowa nr 76 Wilga – Garwolin – Stoczek Łukowski – Łuków,
- droga wojewódzka nr 800 stacja kolejowa Parysów – DW 805,
- droga wojewódzka nr 801 Warszawa – Karczew – Wilga – Maciejowice – Dęblin – Puławy,
- droga wojewódzka nr 804 stacja kolejowa Pilawa – DW 805,
- droga wojewódzka nr 805 Warszawice – Osieck – Pilawa – Parysów – Wilchta,
- droga wojewódzka nr 807 Maciejowice – Sobolew - Żelechów – Łuków 34,
- droga wojewódzka nr 810 stacja kolejowa Garwolin – DK 76,
- droga ekspresowa S17,

¹ Generalny Pomiar Ruchu, GDDKiA

- linia kolejowa nr 7 Warszawa Wschodnia – Dorohusk (pociągi pasażerskie i towarowe),
- linia kolejowa nr 12 Skierniewice – Łuków (pociągi towarowe).

Przeciwdziałając rosnącej presji negatywnych czynników związanych z emisją hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu, podjęto działania zmierzające do ograniczenia emisji hałasu poprzez modernizację i budowę dróg z wykorzystaniem cichych nawierzchni. Działania wykonały urzędy poszczególnych gmin, Powiatowy Zarząd Dróg oraz Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad realizując zadania ustawy Prawo ochrony środowiska opracowała w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Na terenie powiatu garwolińskiego opracowaniem objęto drogę krajową nr 76 oraz ekspresową S17. W poniższej tabeli przedstawiono opis i usytuowanie terenów zagrożonych hałasem.

Miejscowość	Przekroczenia L_{DWN}^2	Przekroczenia L_N^3
S17		
Czyszków	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Przekroczenia w zakresie od 10 dB do 15 dB nie sięgają zabudowy chronionej.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej.
Gąsów	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 2 budynków chronionych.
Goćław	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 3 budynków chronionych	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.
Gończyce	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej.
Górzno Kolonia	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.	Brak przekroczeń.

² L_{DWN} - oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

³ L_N - oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00).

Miejscowość	Przekroczenia L_{DWN}^2	Przekroczenia L_N^3
Józefów	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 2 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej.
Mierzączka	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.	Brak przekroczeń.
Lipówki	Brak przekroczeń.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 4 budynków chronionych.
Miętne	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 27 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 1 budynku chronionego	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 8 budynków chronionych.
Ostrożeń Drugi	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.
Ostrożeń Pierwszy	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.
Puznówka	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.
Sulbiny	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 10 budynków chronionych.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.
Trojanów	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 4 budynków chronionych.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 3 budynków chronionych.
Wola Korycka Górna	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 1 budynku chronionego.
Wola Rębkowska	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 2 budynków chronionych.	Brak przekroczeń.
Żabianka	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 4 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 4 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej.
DK76		
Garwolin	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 67 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 4 budynków chronionych.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 48 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 3 budynków chronionych.

Miejscowość	Przekroczenia L_{DWN} ²	Przekroczenia L_N ³
Wola Rębkowska	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.	Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie mazowieckim, kwiecień 2022 r.

Szacunkowa liczba osób zamieszkujących powiat garwoliński i narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu z (dokładnością do 100 osób) – wskaźnik L_{DWN} – 100 osób, L_N – 100 osób.

Innym rodzajem uciążliwości hałasowych na terenie powiatu występującymi lokalnie mogą być uciążliwości powstające z zakładów przemysłowych. Hałas przemysłowy to dźwięki emitowane przez maszyny, urządzenia i instalacje w zakładach przemysłowych oraz usługowych. Zalicza się do niego również dźwięki z urządzeń obiektów handlowych, takich jak klimatyzatory, wentylatory, oraz urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych. Hałas przemysłowy ma na ogół charakter lokalny, w przeciwieństwie do hałasu komunikacyjnego. Na podstawie zebranych informacji, w analizowanym okresie nie stwierdzono przekroczeń norm hałasu przemysłowego.

3.2.1 Zrealizowane zadania

Konkretne zadania poszczególnych instytucji zrealizowane w latach 2022 i 2023 zawiera poniższa tabela.

Tabela 3. Zestawienie zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska – dział: Ochrona przed hałasem, na terenie powiatu garwolińskiego w latach 2022-2023

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
1.	Przebudowa/ modernizacja dróg wojewódzkich	Zarząd Dróg Wojewódzkich	8 985	-	Remont drogi wojewódzkiej nr 805 na odcinku od km 23+092 do km 26+660 na terenie gminy Pilawa i Parysów.
2.			5 868	-	Remont drogi wojewódzkiej 801 na odcinku od km 62+550 do km 65+177 w m. Bączki i m. Samogoszcz na terenie gminy Maciejowice.
3.			-	2 695	Remont drogi wojewódzkiej nr 807 na odcinku od km 16+100 do km 17+600 na terenie gminy Sobolew.
4.			-	5 339	Remont drogi wojewódzkiej nr 807 na odcinku od km 13+120 do 14+500, od 14+500 do km 15+000 od 15+400 do 16+100 na terenie gminy Sobolew.
5.			-	2 497	Remont drogi wojewódzkiej nr 805 na odcinku od km 22+600 do km 23+092 w miejscowości Trąbki, na terenie gminy Pilawa.
6.	Przebudowa/ modernizacja dróg powiatowych	Powiatowy Zarząd Dróg	43 934	68 403	Przebudowa oraz remont dróg powiatowych na odcinkach o łącznej długości 54,28 km Opracowanie dokumentacji dla zadania pn.: Budowa mostu na rzece Wiśle pomiędzy m. Antoniówka Świerżowska, a m. Świerże Górne wraz z drogami dojazdowymi. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego, RFPŁ, RFRD, FOGR, Gmin i Powiatu.
7.	Przebudowa/ modernizacja dróg gminnych/ miejskich	Gmina Borowie	15 132	3 764	2022: Przebudowa dróg gminnych na łącznej długości 19,221 km. 2023: Przebudowa dróg gminnych na łącznej długości 1,785 km. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego, RFPŁ, FOGR, PROW.
8.		Miasto Łaskarzew	3 369		Przebudowa dróg gminnych na łącznej długości ponad 1,240 km.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
9.		Gmina Łaskarzew	3 281	2 918	2022: Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Grabina, Krzywda, Izdebnó, Aleksandrów, Celinów, Lipniki, Budel. 2023: Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Rowy, Wola Rowska, Nowy Helenów-Leokadia, Kacprówek, Rywociny. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego, RFPŁ, RFRD.
10.		Gmina Garwolin	306	233	2022: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Zakęcie. 2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Ruda Talubska - ul. Słowikowa. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
11.		Miasto Garwolin	848	450	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
12.		Gmina Górzno	587	213	2022: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Piaski. 2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Samorządki. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
13.		Gmina Maciejowice	903	445	2022: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kraski Dolne oraz drogi nr 1349W Samogoszcz – Kraski – Podstolice – Podoblin. 2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Uchacze. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
14.		Gmina Miastków Kościelny	-	599	2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Brzegi i Zabruzdy. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
15.		Gmina Parysów	228	449	2022: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Parysów. 2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kozłów. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
16.		Gmina Pilawa	487	753	2022: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Niesadna. 2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Jaźwiny i Puznówka. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
17.		Gmina Sobolew	301	378	2022: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Sobolew, ul. Leśna. 2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Nowa Krępa. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
18.		Gmina Wilga	618	916	2022: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Celejów i Nieciecz. 2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Nieciecz i Wilga. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
19.		Gmina Żelechów	530	515	2022: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Stefanów. 2023: Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Huta Żelechowska. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.

3.3 Działania w zakresie gospodarowania wodami i gospodarki wodno-ściekowej

Ze względu na konieczność osiągnięcia dobrego stanu wód, przewidywane zmiany klimatu oraz rosnące oddziaływanie człowieka na środowisko, jakość oraz dostępność zasobów wód powierzchniowych i podziemnych będą jednym z najważniejszych środowiskowych uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

Ocena jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie powiatu nie jest zadowalająca. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód są czynniki antropogeniczne wiążące się przede wszystkim z niewłaściwym prowadzeniem działalności gospodarczo-bytowej. Nieoczyszczone ścieki odprowadzone do nieszczelnych szamb stanowią poważne źródło zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz.U. 2023 poz. 300), którym zmodyfikowano obszary jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), powiat leży w granicach dwudziestu sześciu JCWP rzecznych.

Tabela 4. Ocena stanu czystości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie powiatu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
1.	RW2000112569 Świder od Świdra Wschodniego do ujścia	umiarkowany stan ekologiczny (makrofity, ichtiofauna)	stan chemiczny poniżej dobrego (benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten; bromowane difenyloetery)	zły stan wód	zagrożona
2.	RW200010253689 Dopływ spod Łąk	umiarkowany stan ekologiczny (azot ogólny)	stan chemiczny poniżej dobrego (nikiel, ołów)	zły stan wód	zagrożona
3.	RW200010255344 Dopływ spod Sobieniek	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
4.	RW200010255829 Bełch	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
5.	RW200010256139 Świder do Świdra Wschodniego	umiarkowany stan ekologiczny (azot ogólny, azot amonowy, fosfor fosforanowy; makrobezkręgowce)	brak danych	zły stan wód	zagrożona
6.	RW200010256329 Jemielne	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
7.	RW200010256729 Struga	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
8.	RW200010256749 Dopływ spod Augustówki	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny poniżej dobrego (kadm, nikiel, ołów)	zły stan wód	zagrożona
9.	RW200011253699 Wilga od Dopływu z Brzegów do ujścia	słaby stan ekologiczny (BZT5, fosfor fosforanowy, fitobentos, ichtiofauna)	stan chemiczny poniżej dobrego (benzo(a)piren, fluoranten)	zły stan wód	zagrożona
10.	RW200015255349 Kanał Bielińskiego	umiarkowany stan ekologiczny (OWO, fosfor fosforanowy)	stan chemiczny poniżej dobrego (benzo(a)piren, związki tributyllocyny)	zły stan wód	zagrożona
11.	RW2000102536929 Dopływ spod Izdebnia-Kolonii	umiarkowany stan ekologiczny (OWO)	brak danych	zły stan wód	zagrożona
12.	RW2000102553429 Zimna Woda	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
13.	RW200010253258 Dopływ z Lasu Ciosny	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny poniżej dobrego (nikiel, ołów; bromowane difenyletery, rtęć, heptachlor)	zły stan wód	zagrożona
14.	RW20001025532 Łacha	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny poniżej dobrego (bromowane difenyletery, rtęć)	zły stan wód	zagrożona
15.	RW20001025649 Rudnia	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
16.	RW20001125329 Okrzejką od Owini do ujścia	umiarkowany stan ekologiczny (BZT5; makrobezkręgowce, ichtiofauna)	stan chemiczny poniżej dobrego (benzo(a)piren; bromowane difenyletery, rtęć)	zły stan wód	zagrożona
17.	RW20001125349 Promnik	słaby stan ekologiczny (BZT5, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce)	stan chemiczny poniżej dobrego (benzo(a)piren; bromowane difenyletery, rtęć)	zły stan wód	zagrożona
18.	RW20001225999 Wiśła od Wieprza do Narwi	słaby stan ekologiczny (BZT5; fitoplankton)	stan chemiczny poniżej dobrego (benzo(a)piren; bromowane difenyletery, rtęć, HBCDD, heptachlor)	zły stan wód	zagrożona
19.	RW200010251129 Odnoga	umiarkowany stan ekologiczny (makrobezkręgowce, ichtiofauna)	stan chemiczny poniżej dobrego (benzo(a)piren)	zły stan wód	zagrożona
20.	RW200010253231 Okrzejką do Owini	umiarkowany potencjał ekologiczny (OWO, azot ogólny)	brak oceny stanu chemicznego	zły stan wód	zagrożona

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
21.	RW200010253249 Korytka	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
22.	RW200010256369 Budziska Struga	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
23.	RW200010253289 Pytlocha	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
24.	RW200010253631 Wilga do Dopływu z Brzegów	umiarkowany stan ekologiczny (BZT5, azot ogólny; fitobentos)	brak oceny stanu chemicznego	zły stan wód	niezagrożona
25.	RW200010253649 Dopływ spod Borowia	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny dobry (nikiel, ołów)	zły stan wód	zagrożona
26.	RW200010253669 Dopływ z Miętneho	brak oceny stanu ekologicznego (brak badań biologicznych)	stan chemiczny poniżej dobrego (nikiel, ołów)	zły stan wód	zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGWWP

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* określa również stan wód podziemnych pod względem chemicznym, jak i ilościowym. Jednocześnie określono stopień zagrożenia ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Ocena stanu czystości jednolitych części wód podziemnych na terenie powiatu na podstawie oceny stanu wg Rozporządzenia MGMIŻŚ z dnia 11.10.2019 r.

Lp.	Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
1.	GW200066	<i>dobry</i>	<i>dobry</i>	<i>dobry</i>	<i>niezagrożona</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGWWP

JCWPD, w granicach których znajduje się powiat badane były w 2022 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na terenie powiatu zlokalizowano 3 punkty badawcze (dwa w Łaskarzewie i jeden w Pilawie). Badania wykazały, iż wody podziemne są dobrej i zadowalającej jakości.

Jednym z ważniejszych do zrealizowania celów dla władz samorządowych jest zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do wodociągu. Dlatego też zagwarantowanie zaopatrzenia ludności w wodę znalazło swoje miejsce wśród założeń Programu. Jakość i skład wody jest czynnikiem wpływającym na warunki życia i stan zasobów przyrody. Zwłaszcza, że ilość wody jest zmienna i zależna od warunków pogodowych takich jak: intensywność opadów, odpływu podziemnego i powierzchniowego czy parowania. Nie bez znaczenia jest również działalność człowieka, która ma istotny wpływ na jakość wody i jej skład chemiczny. Działalność człowieka istotnie przyczynia się do kształtowania stosunków wodnych, zapewnienia możliwości gospodarczego wykorzystywania zasobów, ograniczania zagrożeń powodziowych i łagodzenia skutków suszy.

Stopień oddziaływania na wody jest uzależniony od sposobów gospodarowania zasobami i od infrastruktury wodno-ściekowej. Z sieci wodociągowej w powiecie na koniec 2022 roku korzystało około 88,7% mieszkańców (wzrost o 0,2 pp. względem końca roku 2021), natomiast z sieci kanalizacyjnej około 48,3% mieszkańców (wzrost o 0,2 pp.). Natomiast zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2023 roku wyniosło 34,0 m³ i w ostatnich latach wykazuje trend wzrostowy⁴.

Jakość wody produkowanej jest zgodna z normami krajowymi. Bieżące analizy jakości wody prowadzone są przez akredytowane laboratorium. Zaopatrzenie w wodę na terenie powiatu w latach 2022-2023 realizowane było za pomocą lokalnych stacji uzdatniania wody, każda gmina posiada własne ujęcia.

Na terenie powiatu znajduje się 17 przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków, z czego 2 z podwyższonym usuwaniem biogenów. Łączna wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM wynosi 106 962 osób. Z oczyszczalni ścieków w 2023 roku korzystało 53 126 mieszkańców (na koniec 2021 roku korzystało 52 752 mieszkańców)⁵. Łączna ilość oczyszczonych ścieków rocznie wykazuje trend wzrostowy.

Istotnym elementem gospodarki wodno-ściekowej jest rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz zmniejszenie liczby zbiorników bezodpływowych, na rzecz przydomowych oczyszczalni ścieków. W miejscach, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej, a jej budowa jest z różnych powodów niemożliwa lub nieopłacalna, korzysta się z przydomowych oczyszczalni albo zbiorników bezodpływowych. Gospodarstwa

⁴ Bank Danych Lokalnych, GUS

⁵ Bank Danych Lokalnych, GUS

domowe, które nie mają dostępu do kanalizacji sanitarnej, korzystają z usług firm posiadających stosowne zezwolenie Wójta/Burmistrza na odbiór płynnych odpadów komunalnych z terenu gminy. Na koniec 2022 roku zarejestrowano 13 908 zbiorników bezodpływowych (spadek o 34 szt.) i 1 350 oczyszczalni przydomowych (wzrost o 21 szt.)⁶. Decyzja o inwestycji w przydomową oczyszczalnię ścieków należy do właścicieli gospodarstw domowych.

Dzięki nowym przyłączom do sieci kanalizacyjnej oraz powstaniu kolejnych przydomowych oczyszczalni ścieków ograniczana jest ilość nieczystości przedostających się do środowiska. Poprawie ulegać będzie jakość wód powierzchniowych i podziemnych na terenie powiatu.

Bieżącym utrzymaniem wód rzek, a także obsługą urządzeń wodnych zajmuje się Zarząd Zlewni w Warszawie i Radomiu (RZGW Warszawa). Powyższe prace utrzymaniowe stanowią ważne elementy w zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji wodnych oraz ochrony przed podtopieniami na ciekach naturalnych. Na terenie powiatu garwolińskiego funkcjonuje 14 Spółek Wodnych (Gminna Spółka Wodna Borowie, Spółka Wodna Garwolin, Spółka Wodna Goźlin Górny, Gminna Spółka Wodna Górzno, Gminna Spółka Wodna Łaskarzew, Gminna Spółka Wodna Miastków, Spółka Wodna Ostrybór, Gminna Spółka Wodna Parysów, Gminna Spółka Wodna Pilawa, Spółka Wodna Ruda Talubska, Gminna Spółka Wodna Sobolew, Gminna Spółka Wodna Trojanów, Spółka Wodna Żabieniec, Gminna Spółka Wodna Żelechów) zrzeszonych w Rejonowym Związku Spółek Wodnych w Garwolinie.

Liczba zrzeszonych członków wynosi około 14 500, a ich głównym celem jest utrzymanie w sprawności technicznej 18 tys. ha systemów drenacyjnych oraz 729 km rowów melioracyjnych. Odpowiadają również za konserwację urządzeń melioracyjnych, takich jak rowy, dreny, przepusty, wyloty i studzienki..

Nadzór i kontrolę nad działalnością spółek wodnych sprawuje właściwy miejscowo Starosta. Uprawnienia nadzorcze Starosty w stosunku do spółki wodnej ograniczone są wyłącznie do kontroli zgodności z prawem uchwał podejmowanych przez organy spółki lub są pochodną uprawnień do kontroli tych uchwał. Kompetencje Starosty są enumeratywnie wyliczone w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Są to: zatwierdzenie statutu spółki oraz zmian statutu, stwierdzenie nieważności uchwał organów spółki w całości lub w części w przypadku ich sprzeczności z prawem lub statutem, rozwiązanie zarządu spółki i wyznaczenie osoby pełniącej jego obowiązki w przypadku wielokrotnego naruszania przepisów prawa lub postanowień statutu, ustanawianie zarządu komisarycznego w przypadku nie dokonania wyboru nowego zarządu przez walne zgromadzenie spółki, rozwiązanie spółki i wyznaczenie likwidatora, w przypadkach wskazanych w ustawie.

⁶ Bank Danych Lokalnych, GUS

Zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowane są przez jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym. Działania z zakresu ochrony środowiska mające na celu poprawę gospodarki wodno-ściekowej realizowano poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, modernizację oczyszczalni ścieków i budowę nowych oczyszczalni ścieków. W poniższej tabeli znajduje się zestawienie inwestycji mieszczących się w ramy celów wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska i realizowanych w latach 2022-2023.

Zgodnie z informacją WFOŚiGW, w latach 2022-2023 roku zawarto łącznie 87 umów z prywatnymi właścicielami nieruchomości (II edycja PP Moja Woda) na łączną kwotę blisko 465 tys. zł. Dofinansowanie można było uzyskać na przedsięwzięcia, które doprowadzą do zatrzymywania wody opadowej w obrębie nieruchomości objętej przedsięwzięciem, takich jak:

- a) zbiornik retencyjny szczelny lub infiltracyjny:
 - zbiornik retencyjny nadziemny otwarty od 2 m³ pojemności,
 - zbiornik retencyjny nadziemny zamknięty od 1 m³ pojemności (w przypadku zbiorników o pojemności mniejszej niż 2 m³ wymagane jest aby w ramach dofinansowania zostały zakupione minimum 2 szt.),
 - zbiornik retencyjny podziemny zamknięty od 2 m³ pojemności,
- b) przewody odprowadzające wody opadowe zebrane z rynien, wpustów do zbiornika nadziemnego, podziemnego, otwartego lub zamkniętego, szczelnego lub infiltracyjnego,
- c) instalacja rozsączająca,
- d) elementy do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody.

Dzięki rozbudowie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej zmniejszyło się niekontrolowane zanieczyszczanie środowiska. Przełożyło się to również na zmniejszenie spływu zanieczyszczeń obszarowych, a to z kolei znajdzie odzwierciedlenie w poprawie **stanu** gleby i stanu sanitarnego powiatu.

Zadania z zakresu gospodarowania wodami realizowane są przez właściwe terenowo Zarządy Zlewni PGW WP i Nadzory Wodne przy wsparciu lokalnych samorządów. Działania miały na celu przede wszystkim utrzymanie rzek, potoków oraz urządzeń wodnych, nadzór nad stanem technicznym obwałowań przeciwpowodziowych, planowanie i realizacja działań związanych z ochroną przeciwpowodziową, prowadzenie analiz i ocen ryzyka powodziowego, współpraca z lokalnymi władzami w zakresie zarządzania kryzysowego, koordynacja działań w przypadku zagrożenia powodziowego.

3.3.1 Zrealizowane zadania

Realizacja zadań pozytywnie wpłynęła na ekosystem wodny w okolicy inwestycji przyczyniając się do właściwego utrzymania stanu ilościowego wód na terenie powiatu. Zadania te zgodne są z celami środowiskowymi dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych. Szczegóły zawiera poniższa tabela.

Tabela 6. Zestawienie zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska – dział: Gospodarowanie wodami i Gospodarka wodno-ściekowa, na terenie powiatu garwolińskiego w latach 2022-2023

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
1.	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej oraz infrastruktury oczyszczania ścieków	Gmina Borowie	1399	-	Budowa sieci wodociągowej o łącznej długości 3512 m Dofinansowano ze środków RFIL.
2.			-	2 944	Budowa sieci wodociągowej o łącznej długości 6 083 m oraz kanalizacji sanitarnej z przyłączami o łącznej długości 1 641 m. Dofinansowano ze środków RFPŁ.
3.			493	-	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami o łącznej długości 212 m Dofinansowano ze środków RFIL.
4.			432	-	Opracowanie projektu i rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Borowie.
5.		Gmina Parysów	24,6	12,5	2022: Budowa 4 hydrantów. 2023: Budowa 4 hydrantów.
6.			59,6	9,23	2022: Budowa przepompowni ścieków. 2023: Wykonanie dokumentacji projektowej infrastruktury kanalizacyjnej.
7.		Gmina Żelechów	-	4 772	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Żelechów i Huta Żelechowska o łącznej długości 3721 m. Dofinansowano ze środków RFPŁ.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
8.			-	1 424	Przebudowa stacji uzdatniania wody na terenie gminy Żelechów (podpisanie umowy). Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
9.		Gmina Wilga	-	1 592	Rozbudowano sieć kanalizacji grawitacyjno-ciśnieniowej na długości 939 m. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
10.			5 000	-	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Celejów (podpisanie umowy). Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
11.		Miasto Łaskarzew	-	7 302	Rozbudowano sieć kanalizacji grawitacyjno-ciśnieniowej w Łaskarzewie. Dofinansowano ze środków zewnętrznych.
12.			332	-	Modernizacja przepompowni ścieków w mieście Łaskarzew zlokalizowanej przy ulicy Słonecznej.
13.		Gmina Garwolin	123	189	Budowa sieci wodociągowej o łącznej długości 1264,5 m.
14.			4 219	4 238	2022: Rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej o długości 9,3 km w miejscowościach: Wola Rębkowska, Sulbiny, Ruda Talubska 2023: Rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej o długości 7,02 km w miejscowościach Sulbiny, Ruda Talubska oraz Górki - Etap II. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW, UE, PROW, PR COVID.
15.		Gmina Pilawa	178	788	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej. Dofinansowano ze środków RFPŁ.
16.			2 791	4 146	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej. Dofinansowano ze środków RFPŁ.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
17.		Gmina Łaskarzew	82,3	4 533	Budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości: Wola Rowska, Kacprówek, Wola Łaskarzewska, Izdebnó. Dofinansowano ze środków RFPŁ.
18.			19,2	2 561	Budowa oczyszczalni ścieków w Dąbrowie i sieci kanalizacji sanitarnej w gminie. Dofinansowano ze środków RFPŁ.
19.		Gmina Sobolew	-	81,2	Budowa sieci wodociągowej na terenie miejscowości: Sobolew - ul. Kownacka, ul. Miodowa, ul. Dębowa/Akacyjowa
20.			3 053	40,6	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie miejscowości: Sobolew, ul. Kościuszki, Krótka, Piaskowa. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Finansów
21.			5 000	-	Budowa oczyszczalni ścieków komunalnych oraz sieci kanalizacyjnej w miejscowości Gończyce (podpisanie umowy) Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
22.		Gmina Miastków Kościelny	400	-	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami na ul. M. Reja, ul. Brzozowej i ul. Gąsowskiej w Miastkowie Kościelnym
23.			b.d.	b.d.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Zgórze etap I. Dofinansowano ze środków KPO
24.		Gmina Maciejowice	324	-	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej o długości 690 m Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
25.			621	-	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej o długości 270 m. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
26.			2 350 (koszt całkowity w latach 2019-2022: 10,4 mln zł)		Kompleksowa modernizacja systemu oczyszczania ścieków z kanalizacji i dowożonych do punktu zlewnego w Maciejowicach. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
27.		Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Garwolinie	991	-	Renowacja bezwykopowa magistrali wodociągowej Ø 300 mm długości 550 m.b.
28.			-	830	Renowacja bezwykopowa magistrali wodociągowej Ø 250 mm i 90 mm długości 713 + 70 m.b.
29.			35	-	Renowacja punktowa kanalizacji sanitarnej Ø 400 mm długości 50 m.b.
30.			678	803	Zagospodarowanie osadów ściekowych metodą R10
31.		Avon Operations Polska Sp. z o.o.	W ramach bieżącej działalności		Projekty w zakresie redukcji poboru wody. Optymalizacja procesów mycia oraz podniesienie sprawności instalacji do produkcji wody procesowej
32.			473	-	Optymalizacja pracy oczyszczalni. Modernizacja w kierunku poprawy sprawności energetycznej procesu oczyszczania ścieków
33.	Zmniejszenie liczby bezodpływowych zbiorników na rzecz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Borowie	43,1	-	Wykonanie projektu instalacji przydomowych oczyszczalni w miejscowości Borowie ul. Biela, Filipówka, Jażwiny, Iwowe, Słup Drugi
34.		Wszystkie gminy	W ramach bieżącej działalności		Kontrola prawidłowego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców
35.	Budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci zbiorczej kanalizacji deszczowej wraz z systemami oczyszczania wód opadowych.	Gmina Wilga	4,20	-	Zakupiono 3 sztuki zbiorników na wodę deszczową, która następnie wykorzystywana jest do podlewania kwiatów na skwerku w centrum Wilgi. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
36.	Nadzór i kontrola nad działalnością spółek wodnych	Powiat Garwoliński	W ramach bieżącej działalności organu - nadzór nad gminnymi spółkami wodnymi działającymi na terenie powiatu garwolińskiego.		
37.	Realizacja przedsięwzięć zwiększających retencję wodną na terenach leśnych, rolniczych	Gmina Garwolin	-	655	Modernizacja stawu na zbiornik retencyjny dz. nr ew. 1041/12, obręb Miętne. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
38.	i zurbanizowanych; Utrzymanie rzek	Gminna Spółka Wodna Garwolin	-	150	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Garwolin. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 5000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
39.		Gminna Spółka Wodna Sobolew	5,00	81,6	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Sobolew. Łączna długość rowów objętych zadaniem 5100 m.b. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 8000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.
40.		Gminna Spółka Wodna Trojanów	5,00	106	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Trojanów. Łączna długość rowów objętych zadaniem 6656 m.b. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 5000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.
41.		Gminna Spółka Wodna Górzno	-	100	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Górzno. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 7000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.
42.		Gminna Spółka Wodna Łaskarzew	-	44,5	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Łaskarzew. Łączna długość rowów objętych zadaniem 2780 m.b. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 5000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.
43.		Gmina Łaskarzew	3,46	-	Okresowa konserwacja rzeki Promnik w okolicach oczyszczalni ścieków w Nowym Pilczynie
44.		Gminna Spółka Wodna Miastków	4,00	33,0	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Miastków. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 4000 zł) Województwa Mazowieckiego.
45.		Gminna Spółka Wodna Borowie	6,00	46,7	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Borowie. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 6000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.
46.		Gminna Spółka Wodna Pilawa	-	66,6	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Pilawa. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 7000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
47.		Gminna Spółka Wodna Parysów	6,00	72,1	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Parysów. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 6000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.
48.		Gminna Spółka Wodna Żelechów	4,00	106	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Żelechów. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 4000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.
49.		Gminna Spółka Wodna Goźlin Górny	-	39,2	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Goźlin Górny. Dofinansowano ze środków Powiatu Garwolińskiego (w kwocie 3000 zł) oraz Województwa Mazowieckiego.
50.		Gminna Spółka Wodna Ostrybór	-	37,3	Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie Gminnej Spółki Wodnej Ostrybór. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
51.		Nadzór Wodny Mińsk Mazowiecki	34,1	-	Utrzymanie wód rzeki Kanał Puznowski
52.			62,2	65,3	Utrzymanie wód rzeki Rydnia
53.			47,4	-	Utrzymanie wód rzeki Kanał Parysowski
54.	Budowy i renowacje zbiorników wodnych	Gmina Wilga	17,1	-	Rekultywacja jeziora w miejscowości Goźlin Mały
55.	Działania edukacyjne oraz akcje promujące oszczędzanie wody	Gmina Borowie	-	30,0	W ramach zadania pn. „Ekologiczny piknik rodzinny w Gminie Borowie”. Prowadzona była prelekcja w zakresie konieczności oszczędzania wody. Dla dzieci przygotowana była stacja „Czysta woda”, w której prowadzone były zabawy edukacyjne. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW

3.4 Działania w zakresie gospodarowania odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

Prawidłowo realizowana gospodarka odpadami polega przede wszystkim na zapobieganiu powstawaniu odpadów oraz na poddawaniu ich odzyskowi lub unieszkodliwianiu (w przypadku, gdy jest niemożliwy z przyczyn ekonomicznych lub technologicznych). System gospodarowania odpadami komunalnymi zakłada, iż pełną odpowiedzialność za odbiór niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz właściwe zagospodarowanie odpadów ponosi gmina. Przy tym gmina w drodze przetargu wybiera podmioty, które na jej zlecenie odbierają te odpady od właścicieli nieruchomości. Następnie przekazywane są do instalacji komunalnych.

System gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie powiatu. Gminy nadzorują gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym realizację zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, zapewniają zbieranie odpadów komunalnych obejmujące następujące frakcje odpadów:

1. niesegregowane odpady komunalne (zmieszane),
2. odpady zbierane selektywnie (segregowane) obejmujące następujące frakcje:
 - papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe,
 - odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zielone,
 - odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz zużyte opony.

W 2023 roku na terenie powiatu zebrano łącznie 22 423,91 ton odpadów, podczas gdy na koniec 2021 roku było to 18 879,21 ton. Analiza danych z ostatnich lat wskazuje na wyraźny trend wzrostowy. Największą część odpadów stanowiły zmieszane odpady komunalne. Warto jednak podkreślić, że odsetek odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do ogólnej masy odpadów również rośnie. W 2023 roku wyniósł on 53,3%, wobec 52,8% na koniec 2021 roku⁷.

Ważnym aspektem jest prawidłowe gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi, w tym odpadami zawierającymi azbest. Wszystkie gminy powiatu garwolińskiego realizują własne programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Sukcesywnie przekazywane do utylizacji były kolejne dziesiątki ton odpadów z tej kategorii.

⁷ Bank Danych Lokalnych, GUS

3.4.1 Zrealizowane zadania

W tabeli poniżej przedstawiono zadania zrealizowane w zakresie gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów.

Tabela 7. Zestawienie zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska – dział: Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, na terenie powiatu garwolińskiego w latach 2022-2023

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
1.	Realizacja zapisów ustawy o odpadach i ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie	Wszystkie gminy w powiecie	Zadanie ciągłe, realizowane corocznie w ramach bieżącej działalności urzędów gmin i miast z terenu powiatu garwolińskiego		
2.	Realizacja, aktualizacja oraz raportowanie realizacji gminnych programów usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest, w zakresie: demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania	Gmina Borowie	35,0	125	Unieszkodliwiono łącznie 383,572 t wyrobów zawierających azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
3.		Gmina Parysów	35	34	Unieszkodliwiono łącznie 194,215 t wyrobów zawierających azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
4.		Gmina Żelechów	-	111	Unieszkodliwiono łącznie 280,84 t wyrobów zawierających azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
5.		Gmina Wilga	50,0	37,7	Unieszkodliwiono łącznie 256,385 t wyrobów zawierających azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
6.		Miasto Garwolin	15,9	9,41	Unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest.
7.		Miasto Łaskarzew	10,1	10,4	Unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
8.		Gmina Garwolin	50,4	93,1	Unieszkodliwiono łącznie 325,337 t wyrobów zawierających azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
9.		Gmina Pilawa	50,0	50,0	Unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
10.		Gmina Łaskarzew	35,0	79,3	Unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
11.		Gmina Sobolew	50,0	46,0	Unieszkodliwiono łącznie 281,00 t wyrobów zawierających azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
12.		Gmina Górzno	36,3	44,7	Unieszkodliwiono łącznie 246,07 t wyrobów zawierających azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
13.		Gmina Miastków Kościelny	33,4	26,4	Unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
14.		Gmina Maciejowice	29,8	139	Unieszkodliwiono łącznie 375,16 t wyrobów zawierających azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
15.		Gmina Trojanów	54,8	96,5	Unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
16.	Selektywna zbiórka odpadów	Gmina Garwolin	-	6,77	Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurki do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag. Usunięto 16,417 Mg odpadów folii. Zadanie dofinansowane ze środków NFOŚiGW.
17.		Gmina Łaskarzew	19,2	17,2	Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej. Zadanie dofinansowane ze środków NFOŚiGW.
18.	Kampanie edukacyjne w zakresie segregacji i gospodarowania odpadami komunalnymi	Gmina Żelechów	0,20	0,15	Organizacja akcji „sprzątanie świata” w szkołach, wspomagane przez Urząd poprzez przekazywanie odpowiednich materiałów tj. worki na segregację, rękawiczki itp.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
19.		Miasto Łaskarzew	b.d.	b.d.	Organizacja akcji „Sprzątanie świata” w Zespole Szkół Nr 1 im. Szarych Szeregów w Łaskarzewie
20.		Gmina Garwolin	1,00	1,00	Organizacja akcji „sprzątanie świata” w szkołach, wspomagane przez Urząd poprzez przekazywanie odpowiednich materiałów tj. worki na segregację, rękawiczki itp.
21.		Gmina Łaskarzew	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Organizacja akcji „sprzątanie świata” w szkołach oraz poszczególnych sołectwach, wspomagane przez Urząd.
22.		Gmina Sobolew	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Organizacja akcji „sprzątanie świata” w szkołach, wspomagane przez Urząd.
23.		Gmina Górzno	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Organizacja akcji „sprzątanie świata” w szkołach, wspomagane przez Urząd.
24.		Gmina Maciejowice	1,00	1,00	Organizacja akcji „sprzątanie świata” w szkołach, wspomagane przez Urząd oraz zagospodarowanie zebranych w czasie akcji odpadów.
25.			-	36,5	Edukacja podczas kontroli prawidłowej segregacji odpadów, rozpowszechnianie ulotek oraz publikowanie informacji na stronie internetowej, edukacja dzieci i młodzieży w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami np. Sprzątanie świata, dzień ziemi. Zakup pojemników do segregacji odpadów.
			W ramach bieżącej działalności Urzędu		
26.		Gmina Trojanów	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Organizacja akcji „sprzątanie świata” w szkołach, wspomagane przez Urząd.
27.	Identyfikacja i zwalczanie dzikich wysypisk śmieci	Gmina Maciejowice	2,00	3,00	Zlikwidowano łącznie 6 dzikich wysypisk śmieci przy współudziale środków właściciela terenu.
28.		Nadleśnictwo Celestynów	9,79	4,61	Likwidacja zaśmiecenia na terenie Leśnictwa Rogalec, gm. Pilawa.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
29.	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania i zbierania odpadów	Powiat Garwoliński	W ramach bieżącej działalności Urzędu.		
30.	Przeprowadzenie kontroli sprawdzających, dostosowanie składowisk odpadów innych niż niebezpieczne	WIOŚ	W ramach bieżącej działalności Urzędu.		
31.	i obojętne oraz innych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów do wymogów prawnych i kontrola w zakresie przestrzegania warunków decyzji	Gmina Sobolew	5,09	5,39	Monitoring poeksploatacyjny składowiska odpadów w Nowej Krępie.

3.5 Działania w zakresie zasobów przyrodniczych oraz poprawy jakości życia ludności

Ochrona prawna obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, pozwala na utrzymanie stanu obecnego i poprawę rokowań na przyszłość. Dzięki niej można utrzymać stabilność ekosystemów i procesów ekologicznych, co ma znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Podtrzymana będzie ciągłość istnienia gatunków roślin i zwierząt, razem z ich siedliskami. Wśród celów, jakie są do realizacji, dużą rolę odgrywa kształtowanie postaw mieszkańców wobec środowiska. Wszystko to można zrealizować poprzez wprowadzenie przemyślanego systemu zaleceń, ograniczeń, zakazów i nakazów.

Lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa na terenie powiatu zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Garwolin i Celestynów.

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta Garwoliński, w skład których wchodzi lasy należące do m.in.: osób fizycznych, wspólnot gruntowych, spółdzielni, spółek prawa handlowego, lasy gminne.

Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się na podstawie uproszczonych planów urządzenia lasu, dla lasów o powierzchni powyżej 10 ha lub inwentaryzacji stanu lasu, którą sporządza się dla lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha. Są to opracowania sporządzane na okres 10 lat, na zlecenie Starosty (dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych), dla pozostałych lasów - na zlecenie i koszt właścicieli.

Dokumenty zawierają skrócony opis lasu i gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz określające podstawowe zadania z zakresu gospodarki leśnej (ilość drewna przewidzianego do wycięcia, rozmiar zalesień i odnowień, pielęgnowanie i ochronę lasu).

W latach 2022-2023 dokumentacją urządzeniową objęte były wszystkie lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa, należące do osób fizycznych i wspólnot gruntowych, położone na terenie powiatu garwolińskiego. Dla tych lasów sporządzane są uproszczone plany urządzenia lasów (UPUL), bądź wydawane decyzje określające zadania z zakresu gospodarki leśnej na podstawie Inwentaryzacji Stanu Lasu.

Ochrona zasobów przyrodniczych wiąże się ze zwiększaniem roli zieleni, zachowaniem siedlisk i populacji dzikich gatunków roślin i zwierząt oraz przeciwdziałaniem skutkom degradacji środowiska, a przede wszystkim w ograniczaniu procesów erozji gleb, stepowienia krajobrazu oraz zanieczyszczania i deficytu wód, co pozytywnie wpływa na wszystkie komponenty środowiska.

Ze względu na ochronę przyrody i realizację celów z tym związanych, istotnym celem jest edukacja ekologiczna mieszkańców powiatu. Przeprowadzenie kampanii edukacyjnych i konkursów na rzecz ochrony środowiska wywiera pozytywny wpływ na wszystkie komponenty środowiska.

Należy również podkreślić, iż zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. w Dz. U. z 2023 poz. 977, z późn. zm.) do końca 2025 roku każda gmina powinna uchwalić plan ogólny, który to ma zastąpić obecne studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, co oznacza, że na jego podstawie będzie można uchwalać miejscowe plany oraz wydawać decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. Plan ogólny ma być prostszym dokumentem niż studium, w którym zostaną określone strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne. W planie ogólnym gmina będzie mogła również określić obszary uzupełnienia zabudowy, a także obszary zabudowy śródmiejskiej, co powinno znacząco pozytywnie wpłynąć na ład przestrzenny powiatu garwolińskiego.

3.5.1 Zrealizowane zadania

W latach 2022-2023 realizowano następujące przedsięwzięcia.

Tabela 8. Zestawienie zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska – dział: Zasoby przyrodnicze, na terenie powiatu garwolińskiego w latach 2022-2023

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
1.	Działania o charakterze edukacyjnym, informacyjnym, promującym ochronę krajobrazu i różnorodności biologicznej.	Powiat Garwoliński	-	87,3	Organizacja pracowni odnawialnych źródeł energii w Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Miętne – liczba uczestników: 509. Kampania edukacyjna w internecie oraz materiały dla członków rodzin liczba uczestników: 8022; zadanie zrealizowano w roku 2023 i 2024 - koszty utworzenia ekopracowni poniesiono w roku 2023, a program edukacyjny zrealizowano do końca czerwca 2024 r. Ekologiczny piknik rodzinny w Zespole Szkół nr 2 Garwolin, liczba uczestników 500. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
2.		Nadleśnictwo Garwolin	9,00	4,00	Nadleśnictwo brało czynny udział w edukacji społeczeństwa organizując zajęcia w terenie, spacerzy przyrodniczo leśne, a także podczas festynów, dożynek czy pikników rodzinnych.
3.			2,00	10,0	Nadleśnictwo objęło edukacją uczniów szkół prowadząc zajęcia w terenie i w szkołach. 2022: 1500 uczestników. 2023: 2500 uczestników.
4.		Nadleśnictwo Celestynów	1,90	1,20	Zakup upominków edukacyjnych, książek, zeszytów, folderów dla 1000 uczestników zajęć rocznie.
5.		Gmina Borowie	98,3	65,8	Tworzenie ścieżki edukacyjnej w Gminie Borowie w miejscowości Słup Pierwszy. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
6.			W ramach bieżącej działalności Urzędu		2022-2023: Organizacja dyżuru leśniczego w budynku Urzędu Gminy w sprawach prowadzenia gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
7.			W ramach bieżącej działalności Urzędu		2023: Zespół Oświatowy w Borowiu, uczniowie szkoły wzięli udział w akcji edukacyjnej „Lekcja o Funduszach Europejskich VIII” Tematyka Lekcji dotyczyła zmian klimatu oraz sposobów jego ochrony.
8.			W ramach bieżącej działalności Urzędu		2023: Piknik na ścieżce ekologicznej klas I-III, Celem wyprawy była lekcja przyrody na ścieżce ekologicznej, obserwowali rośliny i owady.
9.		Gmina Wilga	-	30,0	Zorganizowano Piknik Ekologiczny w którym wzięło udział około 300 osób. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
10.		Gmina Żelechów	W ramach bieżącej działalności Urzędu		W ramach działań informacyjno-edukacyjnych rozdawano ulotki zawierające istotne informacje dotyczące ochrony środowiska, a także prowadzono rozmowy i spotkania z mieszkańcami. Spotkania te miały na celu podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zachęcanie do podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w codziennym życiu.
11.		Miasto Łaskarzew	-	30,0	Zorganizowano Piknik ekologiczny w Zespole Szkół nr 1 w Łaskarzewie Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
12.		Gmina Garwolin	150	130	2022: Tworzenie Ścieżki Edukacyjno-Ekologicznej w miejscowości Sulbiny, organizowanie warsztatów dla dzieci i młodzieży PRZYJACIELE PRZYRODY. 2023: Tworzenie Ścieżki Edukacyjno-Ekologicznej w miejscowości Górki. Piknik w Michałowce: Wspieranie lokalnych inicjatyw propagujących przedsięwzięcia polegające na budowaniu postaw proekologicznych połączonych z aktywnymi działaniami na rzecz środowiska, pogłębianiem wiedzy i wrażliwości ekologicznej. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW
13.			-	25,8	Propagowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii łączna liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych: 4 szt. łączna liczba szkół i jednostek oświatowych będących odbiorcami zadania: 6 szt. łączna liczba egzemplarzy publikacji, ulotek, materiałów informacyjnych i edukacyjnych dostarczonych do odbiorców zadania: 1000 szt. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
14.		Gmina Pilawa	104	110	Budowa ścieżki edukacyjno-ekologicznej w Pilawie. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
15.			-	30	Ekologiczny piknik rodzinny w Goławiu. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW.
16.		Gmina Łaskarzew	-	144	Organizacja Edukacyjnego Pikniku Ekologicznego, Budowa ścieżki przyrodniczo-ekologicznej w m. Budy Krępskie. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW i Banku Spółdzielczego.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
17.			-	85,7	Wydanie publikacji pt. "Gmina Łaskarzew - dawniej i dziś", Rewitalizacja terenu sołectwa Ksawerynów i Leokadia.
18.		Gmina Sobolew	W ramach bieżącej działalności Urzędu		W ramach działań prowadzono edukację ekologiczną w szkołach mającą na celu poruszenie istotnych aspektów dla ochrony środowiska, a także prowadzono rozmowy i spotkania z mieszkańcami. Spotkania te miały na celu podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zachęcanie do podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w codziennym życiu.
19.		Gmina Górzno	35,0	65,0	Piknik ekologiczny - w wydarzeniu wzięło udział ponad 800 osób; "Czyste powietrze"- punkt konsultacyjny z pracownikiem Urzędu Gminy w Górznie, zorganizowany na festynie; konkursy ekologiczne zorganizowane w placówkach szkolnych. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
20.		Gmina Miastków Kościelny	-	29,9	Ekologiczny piknik rodzinny w Publicznej Szkole Podstawowej w Zgórzu. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW.
21.		Gmina Parysów	25,0	80,8	Wykonano jedno zadanie związane z pielęgnacją terenów zieleni oraz jedno zadanie dotyczące urządzenia terenu zieleni. Pielęgnacja terenów zieleni obejmowała regularne prace mające na celu utrzymanie roślinności w dobrej kondycji. Z kolei urządzenie terenu zieleni dotyczyło stworzenia nowych nasadzeń oraz zagospodarowania przestrzeni zielonej.
22.	Utrzymanie, pielęgnacja oraz urządzenie terenów zieleni na osiedlach mieszkaniowych i wokół obiektów użyteczności publicznej oraz Budowa, modernizacja oraz pielęgnacja parków i skwerów	Gmina Żelechów	2,52 65,3	4,00 108	Utrzymanie zieleni i zabiegi pielęgnacyjne w parku. Prace obejmowały szereg działań mających na celu poprawę stanu roślinności oraz estetyki parku, w tym przycinanie drzew i krzewów, usuwanie suchych i chorych gałęzi, nawożenie roślin oraz pielęgnację trawników.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
23.		Gmina Wilga	3,23	1,04	Regularna pielęgnacja dwóch skwerów w centrum Wilgi. Działania te obejmują koszenie trawników, przycinanie krzewów i drzew, usuwanie chwastów oraz dbałość o stan infrastruktury małej architektury, takiej jak ławki czy ścieżki.
24.		Miasto Garwolin	-	2 500	Miasto Garwolin zrealizowało projekt przebudowy Skweru Solidarności, który obejmował jego kompleksową rewitalizację. Prace objęły modernizację infrastruktury oraz zagospodarowanie zieleni, co przyczyniło się do poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. Zrewitalizowany skwer został wyposażony w nową nawierzchnię, ławki, oświetlenie, a także elementy małej architektury. Istotnym elementem projektu była także pielęgnacja istniejącej oraz nasadzenie nowej roślinności.
25.		Gmina Pilawa	211	258	Działania mające na celu podniesienie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. Prace obejmują m.in. regularne koszenie trawników, nasadzenia roślin ozdobnych, przycinanie drzew i krzewów, a także dbałość o stan techniczny elementów małej architektury, takich jak ławki czy śmietniki.
26.		Gmina Łaskarzew	-	20,0	Rewitalizacja terenu sołectwa Ksawerynów. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
27.			-	20,0	Rewitalizacja terenu sołectwa Leokadia. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego.
28.			W ramach bieżącej działalności Urzędu		Drobne prace pielęgnacyjne w ramach bieżącej działalności pracowników Urzędu.
29.		Gmina Miastków Kościelny	-	1 311	Zwiększenie atrakcyjności miejscowości Miastków Kościelny kształtowanie przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu przy zabytkowym kościele. Dofinansowano ze środków KPO.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
30.		Gmina Maciejowice	-	1 946	Przebudowa infrastruktury turystycznej w zabytkowym centrum Maciejowic. Dofinansowano ze środków RFPŁ.
31.			W ramach bieżącej działalności Urzędu		Drobne prace pielęgnacyjne w ramach bieżącej działalności pracowników Urzędu.
32.		Gmina Trojanów	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Drobne prace pielęgnacyjne w ramach bieżącej działalności pracowników Urzędu.
33.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Powiatowy Zarząd Dróg w Garwolinie	58,6	103	Wycinka drzew, korekta gałęzi z rozdrobnieniem, frezowanie karp, nasadzenia drzew przy drogach powiatowych.
34.		Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich	479	538	Regularne prace polegające na koszeniu traw i chwastów oraz zbieraniu śmieci. Koszenie miało na celu utrzymanie estetycznego wyglądu terenów przydrożnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez poprawę widoczności. Zbieranie śmieci i usuwanie odpadów stanowiło istotny element utrzymania czystości i porządku wzdłuż dróg, co przyczyniło się do ochrony środowiska oraz poprawy komfortu użytkowników dróg.
35.			-	53,1	Wykonano wycinkę drzew wraz z frezowaniem pni. Działania te były konieczne ze względu na usunięcie drzew zagrażających bezpieczeństwu ruchu drogowego lub w złym stanie zdrowotnym.
36.		Gmina Borowie	2,44	-	Nasadzenia 24 szt. drzew w pasach dróg gminnych w ramach nasadzeń kompensacyjnych.
37.		Gmina Parysów	-	1,41	Dokonano nasadzenia 29 sztuk drzew. Ponadto, w ramach tego zadania przeprowadzono także niezbędne zabiegi pielęgnacyjne, które pozwolą na utrzymanie odpowiedniej kondycji istniejącej roślinności przydrożnej, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa oraz ochrony środowiska.

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
38.		Gmina Sobolew	b.d.	b.d.	Nasadzenia nowych drzew wzdłuż dróg gminnych oraz działania pielęgnacyjno-konserwacyjne, które obejmują przycinanie koron drzew, usuwanie martwych lub uszkodzonych gałęzi oraz dbałość o odpowiedni rozwój drzew w początkowej fazie wzrostu.
39.		Gmina Górzno	30,1	27,5	Pielęgnacja terenów zielonych poprzez wyrywanie chwastów i usuwanie uschniętych gałęzi, zmniejszenie ryzyka wystąpienia chorób i grzybów.
40.	Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo	Nadleśnictwo Garwolin	5,60	9,00	Nadleśnictwo stale dąży do rozwoju i uatrakcyjnienia ścieżki przyrodniczo-kulturowej w Hucie Garwolińskiej.
41.	Ochrona drzewostanów przed zwierzyną i szkodnikami oraz usuwanie szkód leśnych	Nadleśnictwo Garwolin	32,3	21,0	Zabezpieczanie upraw leśnych przed zwierzyną.
42.		Nadleśnictwo Celestynów	42,9	61,6	Prace związane z odbudową i ochroną lasów. W 2022 roku zrewitalizowano 43,40 ha powierzchni leśnej, natomiast w 2023 roku obszar ten zwiększono do 43,80 ha.
43.	Wykonywanie zabiegów ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych; idea włączenia szkół, jako społecznych opiekunów nad pomnikami przyrody	Nadleśnictwo Celestynów	2,43	3,87	Zakup, wywieszanie i czyszczenie skrzynek lęgowych dla ptaków
44.		Gmina Żelechów	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Zakwalifikowanie 2 drzew jako pomniki przyrody na wniosek harcerzy: 1. Lipa drobnolistna. 2. Klon jawor.
45.	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	Nadleśnictwo Garwolin	612	544	Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa: ogół czynności związanych z ochroną lasu, pozyskaniem drewna, zalesianiem itp. Dofinansowane ze środków Powiatu Garwolińskiego
46.		Powiat Garwoliński	55,4	-	Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych na terenie miasta Garwolin i gminy Garwolin. Dofinansowano ze środków Funduszu Leśnego.

3.6 Działania w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom poważnymi awariami

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. 2024.54 ze zm.) poprzez *poważną awarię* rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Natomiast *poważna awaria przemysłowa* rozumiana jest jako poważna awaria w zakładzie.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi rejestr obiektów mogących spowodować poważne awarie w środowisku. Jak wynika z ewidencji prowadzonej przez WIOŚ w Warszawie, na terenie powiatu garwolińskiego (według stanu na dzień 11.09.2024 r.) występuje jeden zakład o zwiększonym ryzyku występowania awarii przemysłowej (ZZR), tj. ERCA WILMAR COSMETIC INGREDIENTS sp. z o.o., ul. Armii Wojska Polskiego 44, 08-400 Garwolin. Nie ma zlokalizowanych zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) ani potencjalnych sprawców poważnej awarii z wyłączeniem ZZR i ZZR.

Na analizowanym terenie występują obiekty, w których wykorzystuje się substancje niebezpieczne. Są to stacje paliw, stacje naprawy pojazdów i inne zakłady przetrzymujące substancje uznane za niebezpieczne. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest także transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki wystąpienia poważnych awarii mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych w wyniku wypadków i kolizji drogowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Garwolinie dokonuje bieżących kontroli w zakresie spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych i zdrowotnych dotyczących utrzymania należytego stanu higienicznego obiektów, warunków zdrowotnych i innych chorób związanych z warunkami pracy w budynkach użyteczności publicznej oraz zakładach pracy będących pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej.

Również Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Garwolinie (KP PSP) w okresie sprawozdawczym przeprowadziła łącznie 7 kontroli zakładów zajmujących się zbieraniem, wytwarzaniem, przetwarzaniem bądź magazynowaniem odpadów w tym 2 kontrole składowiska odpadów. Ponadto KP PSP przeprowadza kontrole związane z odbiorami budynków, których inwestor został zobowiązany do uzyskania pozwolenia na użytkowanie oraz kontrole podstawowe.

W 2023 roku do KP PSP w Garwolinie wpłynęły 2 zgłoszenia związane z zanieczyszczeniem gruntów. Zdarzenia miały miejsce pod adresem ul. Brukarska 3, Garwolin, gdzie znajduje się nielegalne składowisko odpadów. Do wycieku substancji (kwasu

siarkowego) doszło w wyniku rozszczelnienia zbiorników typu DPPL 1000l. Działania Straży Pożarnej polegały na przepompowaniu substancji z uszkodzonych zbiorników do nowych zapewnionych przez Urząd Miasta Garwolin.

Inspekcja Ochrony Środowiska wykonuje zadania ustawowe, wynikające z ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. z 2024.425). Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy, do zadań IOŚ należy m.in. kontrola podmiotów korzystających ze środowiska, w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. 2024.54 ze zm.).

Zgodnie z Rejestrem kontroli w Informatycznym Systemie Kontroli WIOŚ w Warszawie, w okresie 01.01.2022 r. - 31.12.2023 r., inspektorzy przeprowadzili ogółem 145 kontroli podmiotów zlokalizowanych na terenie powiatu garwolińskiego:

- **2022 rok:** ogółem 95 kontroli, z czego 7 kontroli planowych, 2 kontrole na wniosek kontrolowanego, 2 kontrole interwencyjne oraz 84 kontroli opartych na analizie wyników badań przedstawionych przez podmioty zobowiązane do prowadzenia badań automonitoringowych.
- **2023 rok:** ogółem 50 kontroli, z czego 4 kontrole planowe, 3 kontrole na wniosek kontrolowanego, 4 kontrole interwencyjne oraz 39 kontroli opartych na analizie wyników badań przedstawionych przez podmioty zobowiązane do prowadzenia badań automonitoringowych.

Na terenie powiatu garwolińskiego we wskazanym okresie do WIOŚ nie wpłynęły zgłoszenia o wystąpieniu zdarzeń o znamionach poważnych awarii lub poważnych awarii przemysłowych w rozumieniu art. 3 pkt 23 i 24 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska.

W dniu 4 lipca 2023 r. wpłynęło zgłoszenie o zanieczyszczeniu rzeki Żelechówki. Podczas działań rozpoznawczo-kontrolnych stwierdzono odprowadzenie ścieków niedostatecznie oczyszczonych do odbiornika – rzeki Żelechówki, w związku z prowadzonymi pracami przy budowie nowego ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków. Za naruszenie został wystawiony mandat, oraz pouczone o konieczności zwiększenia nadzoru nad eksploatowaną oczyszczalnią ścieków.

W dniu 16 czerwca 2023 r. wpłynęło zgłoszenie o zanieczyszczeniu rzeki Okrzejki. Podczas działań rozpoznawczo-kontrolnych stwierdzono odprowadzenie do odbiornika ścieków z przekroczeniem najwyższych dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń określonych pozwoleniem wodnoprawnym. Za naruszenie został wystawiony mandat, oraz pouczone o konieczności zwiększenia nadzoru nad eksploatowaną oczyszczalnią ścieków oraz przestrzeganiu przepisów ochrony środowiska.

Zagrożenia żywiołowe powodują znaczne szkody na obszarach zamieszkałych i użytkowanych przez ludzi, często prowadząc do uszkodzenia infrastruktury, co skutkuje

brakiem dostępu do wody pitnej, energii elektrycznej oraz skażeniem środowiska toksycznymi substancjami. Powiat garwoliński jest narażony na powódzie spowodowane przez rzekę Wisłę oraz ich główne dopływy, takie jak: Wilga, Okrzejka, Świder. Mapy zagrożenia powodziowego opracowane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w ramach projektu "Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" (ISOK) wskazują na obszary powiatu zagrożone powodzią, szczególnie podczas intensywnych opadów i roztopów. Zabezpieczenia przed zalewaniem, takie jak wały i zbiorniki przeciwpowodziowe, stanowią kluczowe elementy ochrony przed tymi zagrożeniami.

3.6.1 Zrealizowane zadania

Poniższa tabela przedstawia zadania zrealizowane na terenie powiatu garwolińskiego w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom poważnymi awariami.

Tabela 9. Zestawienie zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska – dział: Przeciwdziałanie zagrożeniom poważnymi awariami, na terenie powiatu garwolińskiego w latach 2022-2023

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
1.	Utrzymywanie w gotowości sprawnego systemu zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowego na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Garwolinie	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Przeciwdziałanie poważnym awariom
2.	Doposażenie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej i Komendy Powiatowej Policji	Powiat Garwoliński	360	490	2022: Zakup i modernizacja wyposażenia Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie, w tym zakup sprzętu transportowego typu quad z lawetą i oprzyrządowaniem, zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego, łodzi ratunkowej oraz drona z termowizją dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej. 2023: Zakup wyposażenia Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie oraz zakup samochodu osobowego w wersji oznakowanej, zakup pojazdu nieoznakowanego oraz zakup dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
3.		Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Garwolinie	429	286	Wyposażenie jednostek ochotniczych straży pożarnych w sprzęt ratowniczo-gaśniczy tj. ubrania specjalne, radiotelefony, kamery termowizyjne, pilarki spalinowe, detektory, agregaty prądotwórcze, węże tłoczne, aparaty powietrzne, pilarki spalinowe, hełmy, pojazd ATV. Dofinansowano ze środków KSRG i MSWiA
4.			3 457	2 373	Zakup 3 średnich i 2 ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych dla OSP oraz zakup łodzi płaskodennej wraz z przyczepami dla OSP
5.		Avon Operations Polska Sp. z o.o.	18	-	Przekazanie dla KP PSP Garwolin kamery termowizyjnej.
6.	Doposażenie Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych	Gmina Borowie	170	-	Zakup używanego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Głusków o wartości 170 000 zł, sfinansowany dotacją gminną.
7.			39,9	-	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla OSP Borowie i OSP Chromin. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
8.			31,2	-	Zakup materiałów eksploatacyjnych dla OSP
9.		Gmina Parysów	252	98,5	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla 7 jednostek OSP rocznie. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
10.		Gmina Żelechów	118	427	2022: Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. 2023: Zakupiono dwa lekkie samochody pożarnicze dla jednostek OSP w

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
					Piastowie i Stefanowie, zakupiono przyczepę na potrzeby OSP w Żelechowie, zakupiono środki ochrony indywidualnej strażaków dla jednostki OSP w Woli Żelechowskiej. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
11.		Gmina Wilga	387	1 247	2022: Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. 2023: Zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego oraz specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
12.		Miasto Garwolin	62,4	73,2	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP.
13.		Miasto Łaskarzew	21,6	16,7	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. Dofinansowano ze środków zewnętrznych

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
14.		Gmina Garwolin	218	1 229	2022: Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. 2023: Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego (w tym średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Miętne) oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. Aktywowanie i doposażenie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej przy OSP w Miętnej, Sulbinach i w Woli Władysławowskiej. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW i Województwa Mazowieckiego
15.		Gmina Pilawa	548	141	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW i Województwa Mazowieckiego
16.		Gmina Łaskarzew	432	312	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP.
17.			39,1	-	Środki ochrony osobistej strażaka – doposażenie 4 jednostek OSP. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
18.			zadanie bezkosztowe		Montaż syreny w Zespole Szkół w Izdebnie w ramach projektu realizowanego przez Wojewodę Mazowieckiego.
19.		Gmina Sobolew	525	567	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. Dofinansowano ze środków Województwa Mazowieckiego
20.		Gmina Miastków Kościelny	76,7	1 150	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW i Województwa

Lp.	Zadanie wyznaczone w Programie ochrony środowiska	Podmiot realizujący	Poniesione koszty w tys. zł		Informacje uzupełniające
			2022	2023	
					Mazowieckiego
21.		Gmina Maciejowice	151	-	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP. Dofinansowano ze środków WFOŚiGW
22.		Gmina Trojanów	12,6	67,9	Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego oraz środków ochrony osobistej dla jednostek OSP.
23.		Nadleśnictwo Celestynów	1,00	2,00	Darowizna na rzecz ochotniczej straży pożarnej funkcjonującej na terenie gminy Pilawa
24.	Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu	Nadleśnictwo Garwolin	-	510	Budowa wieży obserwacyjnej ppoż. Podłęż wraz z niezbędną infrastrukturą. Wieża została pobudowana w celach ochrony przeciwpożarowej, wysokość 64 m
25.		Nadleśnictwo Celestynów	-	10	Modernizacja jednego zbiornika przeciwpożarowego. Przeprowadzone prace obejmowały poprawę infrastruktury technicznej zbiornika, udoskonalenie systemów napełniania i utrzymania odpowiedniego poziomu wody.
26.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Garwolinie	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Na stronie Komendy Powiatowej PSP w Garwolinie zamieszczona jest informacja o ZZR występującym na terenie powiatu, ponadto załączono Instrukcję postępowania mieszkańców na wypadek wystąpienia awarii przemysłowej.
27.		Gmina Borowie	W ramach bieżącej działalności Urzędu		Festyn Rodzinny połączony z gminnymi zawodami sportowo-pożarniczymi OSP z terenu gminy Borowie zorganizowany przez Gminny Ośrodek Kultury

4 Monitoring realizacji zadań

W celu skutecznego ukazania efektów podejmowanych działań związanych z ochroną środowiska oraz dokonania rzetelnej oceny realizacji Programu, niezwykle istotnym narzędziem jest odpowiednio opracowany system sprawozdawczości. Dzięki niemu możliwe będzie obiektywne monitorowanie wpływu realizacji zadań na środowisko oraz identyfikacja obszarów, które wymagają dalszych działań lub doskonalenia strategii ochrony. System sprawozdawczości stanowi także ważne narzędzie komunikacji i informacji dla zainteresowanych stron, w tym władz, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych, umożliwiając im lepsze zrozumienie i aktywny udział w procesach związanych z ochroną środowiska. Dlatego istotne jest, aby system ten był kompleksowy, transparentny, oparty na solidnych danych naukowych i uwzględniał zarówno wymiar ekologiczny, społeczny, jak i ekonomiczny.

Rezultaty poczynionych zadań, można zaobserwować na podstawie danych zestawionych w poniższej tabeli. Wartości wskaźników obrazują trend zmian dokonywanych poprzez realizację ww. zadań.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	2021	2022	2023	Trend zmian
1.	Gęstość zaludnienia	osób na 1 km ²	82,5	82,2	82,1	Malejący Negatywny
2.	Emisja zanieczyszczeń gazowych	t/r	17 465	16 698	14 957	Malejący Pozytywny
3.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych	t/r	20	21	18	Malejący Pozytywny
4.	Długość czynnej sieci gazowej dystrybucyjnej	km	635,665	662,708	-	Rosnący Pozytywny
5.	Czynne przyłącza gazowe do budynków mieszkalnych	szt.	9 712	10 029	-	Rosnący Pozytywny
6.	Korzystający z sieci gazowej	%	46,4	47,3	-	Rosnący Pozytywny
7.	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	1 556,4	1 568,4	1 586,3	Rosnący Pozytywny
8.	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	27 389	27 803	28 098	Rosnący Pozytywny
9.	Korzystający z sieci wodociągowej	%	88,5	88,7	-	Rosnący Pozytywny
10.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	500,9	522,2	556,0	Rosnący Pozytywny
11.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	12 905	13 001	13 564	Rosnący Pozytywny

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn.	2021	2022	2023	Trend zmian
12.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	48,1	48,3	-	Rosnący Pozytywny
13.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	13 942	13 908	-	Malejący Pozytywny
14.	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	1 329	1 350	-	Rosnący Pozytywny
15.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	tys. m ³	1 986,4	2 067,9	2 147,8	Rosnący Pozytywny
16.	Ścieki oczyszczane w ciągu roku odprowadzone na 1 mieszkańca	tys. m ³	0,021	0,022	0,023	Rosnący Pozytywny
17.	Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	105 704	106 962	106 962	Rosnący Pozytywny
18.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z terenu powiatu	t	8 916	9 258	10 467	Rosnący Negatywny
19.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	kg	84,0	87,5	99,1	Rosnący Negatywny
20.	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku z terenu powiatu	t	9 963	13 087	11 957	Rosnący Pozytywny
21.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	52,8	58,6	53,3	Rosnący Pozytywny
22.	Pomniki przyrody	szt.	129	132	138	Rosnący Pozytywny
23.	Lesistość	%	30,7	30,4	30,6	Malejący Negatywny
24.	Powierzchnia lasów ogółem	ha	39 433	39 095	39 255	Malejący Negatywny

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

5 Podsumowanie i wnioski

Założeniem powstania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Garwolińskiego do roku 2030 jest opracowanie polityki ekologicznej na szczeblu powiatowym. Dokument jest zgodny z założeniami polityki ekologicznej państwa. Przestrzega również założeń wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Program uwzględnia jednocześnie uwarunkowania i potrzeby ludności zamieszkującej powiat. Podstawowym założeniem powstania POŚ jest zarządzanie działaniami danej jednostki samorządu terytorialnego w taki sposób, by najpełniej wspierać ochronę środowiska.

Analiza przedstawiona w raporcie i dotycząca stanu środowiska oraz poziomu realizacji programu ochrony środowiska w latach 2022 i 2023 wykazała, że wszystkie zadania wymienione w niniejszym opracowaniu przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych.

W przedstawionym raporcie znajduje się analiza dotycząca stanu środowiska i poziomu realizacji programu ochrony środowiska w latach 2022-2023 dla powiatu garwolińskiego. Realizacja działań była finansowana z budżetu powiatu i poszczególnych gmin i miast, a także przy wsparciu środków z zewnątrz (dotacje krajowe, Unii Europejskiej i środki własne poszczególnych instytucji). Niektóre zadania miały charakter ciągły wynikający z ustawowych obowiązków oraz realizowane były przez poszczególne gminy z terenu powiatu (np. związane z gospodarką odpadami). Działania te będą realizowane również po ustaniu okresu sprawozdawczego. Znaczna część realizowanych w latach 2022-2023 założeń wiązała się z inwestycjami, sprecyzowanymi terminami wykonania i kosztami.

Oprócz gmin i miast z terenu powiatu, zadania mające na celu poprawę stanu środowiska realizowały również zewnętrzne instytucje, takie jak Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarządy Zlewni PGW WP wraz z Nadzorami Wodnymi oraz właściwe Nadleśnictwa, Polska Spółka Gazownictwa oraz prywatne przedsiębiorstwa. Zadania z zakresu kontroli m.in. korzystania ze środowiska były wykonywane na bieżąco przez WIOŚ, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną oraz Komendę Powiatową Straży Pożarnej.

Należy wspomnieć, że w okresie sprawozdawczym KP PSP w Garwolinie odnotowała dwa przypadki zanieczyszczenia gruntów z nielegalnego składowiska w Garwolinie, natomiast WIOŚ w Warszawie przyjął 2 zgłoszenia o zanieczyszczeniu rzeki dotyczących Żelechówki i Okrzejki.

Zmiany stanu środowiska widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego niniejszy raport nie jest jednoznacznym odzwierciedleniem efektów wykonania programu ochrony środowiska. Największą trudnością stojącą na drodze do realizacji kompletu wytycznych, są niewystarczające środki finansowe. Oznacza to, że realizacja części zadań jest zależna od pozyskania dodatkowego dofinansowania. Do realizacji zadań wykorzystano m.in. następujące źródła finansowania:

- Fundusz Dróg Samorządowych,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
- Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład,
- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego,

Biorąc pod uwagę wszystkie zgromadzone informacje, można sformułować tezę, iż powiat garwoliński oraz gminy w jego obrębie rzetelnie podchodzą do zadań mających na celu ochronę środowiska. Sukcesywnie realizowane są kolejne ustalone cele.

Na liście zadań, jakie znalazły się w programie ochrony środowiska, a które będą wymagały zaangażowania samorządu terytorialnego na dalszym etapie realizacji zapisów dokumentu, trzeba wymienić:

- kontynuowanie działań wspierających inwestycje polegające na wymianie nieefektywnych źródeł ciepła (w tym nakierowane również na wykorzystanie możliwości podłączenia do sieci gazowej),
- kontynuowanie działań wspierających inwestycje w odnawialne źródła energii,
- rozwój infrastruktury rowerowej,
- dalsze prowadzenie kampanii edukacyjnych, zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców powiatu,
- dalszą modernizację oraz budowę dróg i ciągów komunikacyjnych,
- współpracę z gminami w zakresie gospodarki odpadami, mającą na celu zwiększanie udziału selektywnej zbiórki odpadów,
- współpracę z gminami w zakresie intensyfikacji działań, polegających na rozbudowie infrastruktury kanalizacyjnej (zmniejszenie różnicy pomiędzy stopniem skanalizowania a stopniem zwodociągowania powiatu),
- poprawę bezpieczeństwa na terenie powiatu poprzez walkę z konkretnymi rodzajami zagrożeń (w tym doposażenie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, dofinansowania gmin na zakup sprzętu dla OSP).